

**FYSIS u Kratochvíla**

**Ladislav Hejdánek**

jedná se o část původního dokumentu:

[1995](#)

- ♦ myšlenkový deník – záznam, česky, vznik: 11. 5. 1995
- ♦ philosophical diary – record, Czech, origin: 11. 5. 1995

## FYSIS u Kratochvíla

Kratochvíl mluví o „věrnosti fysis“ (164), a proti ní staví „rozumné uchopování“ fysis „skrže paradigma“. Tím vlastně proti sobě klade také rozum a fysis (alternativa by vypadala tak, že fysis je normou rozumu, že rozum se musí dát do služeb – věrných služeb! – fysis, tedy přirozenosti). Kratochvíl ovšem výslovně říká, že „věrnost fysis není slučitelná s žádným paradigmatickým, ‘starým’ ani ‘novým’“. Rozumné uchopení „skrže paradigma“ je sice možné, ale „často“ (tedy asi nikoliv vždy) „za cenu takových devastací fysis i rozumu, které my lidé nemusíme přežít“. Z toho by bylo zase možno odvodit, že je možná jiná cesta pro rozum než taková, která užívá paradigmata (musíme se proto také ptát, co to vlastně ta paradigmata jsou: jsou to pojmy nebo jejich intencionální předměty, tedy myšlenkové modely? ale co si může rozum počít bez myšlenkových modelů – není to cesta k nerozumu nebo alespoň předrozumu?). Co to však znamená „devastovat fysis“ – je to víc než devastace vadného rozumového uchopení fysis, tedy devastace rozum, resp. našeho vlastního myšlení? Může být devastována sama fysis, tj. nikoliv jednotlivá přírodní jsoucna, jednotlivé přírodní lokality, krajiny apod.? Jestliže může dojít k devastaci samotné fysis, je možná její regenerace? A neděláme tak s fysis jsoucno či věc – proti čemuž Kratochvíl protestuje a co kritizuje?

(Písek, 950511-5.)